

Kolleeginnen a Kolleegen,

Mäi Numm ass Carole, ech sinn eng 27 Joer al Bauingenieurin mat CDI – an ech wunnen nach am Hotel Mama.

A ganz éierlech: sou agréabel et och ka sinn, ob der et gleewt oder net: ech si net fräiwelleg an där Situatioun. An ech sinn et och net alleng. Fir meng Generatioun ass et net onnormal, mat Mëtt 20 nach doheem ze wunnen.

D'Wunnéngsproblematik, déi mer virun 10 Joer mol haten, huet sech an der Tëschenzäit an eng manifest Kris verwandelt, déi an der Mëtt vun der Gesellschaft ukomm ass. Et ass net méi just eng Randgrupp, déi Schwieregkeeten um Wunnéngsmoart huet.

De Mangel ass esou grouss, an d'Präisser esou horrend héich, dass Leit mat duerchschnëttlechem Akommes zum Deel jorelaang eppes passendes sichen.

Virun allem fir jonk Famillen mat e puer Kanner ass et quasi onméiglech, eng Wunnéng ze fannen. Jonker, déi net wéi ech d'Méiglechkeet hunn, bei hieren Elteren ënnerzekommen, liewen oft ënner katastrophalen Emstänn.

An awer huet een d'Gefill, dass de néidege Sënneswandel just bei ganz wéinegen ukomm ass.

Virun zwou Wochen woar eng Konsultatiounsdebatt zum Sujet an der Chamber. Alt erem gouf stonnelaang geschwat. Alt erem huet jiddereen erkläert, dass en sech dem Problem bewusst ass an dass endlech muss gehandelt ginn. Alt erem.

An et sinn verschidde Pisten op den Dësch komm, déi net oninteressant sinn.

Mä den Zäitpunkt, wou et duergaange wier, Baulandverträg ofzeschléissen an sech dofir op d'Schëller ze klappen, ass scho laang eriwwer.

Mäer wäerten net méi all kënne liewen, wéi dat fir eis Elteren a Grouselteren selbstverständlech woar.

Net jiddereen wäert kënnen an engem Haus wunnen an net jiddereen wäert kënnen Propriétaire vu sengen eegene Wänn ginn. Mä dat wëllt och net jiddereen.

No menge ganz bescheidene Studentejoeren zu Kaiserslautern hunn ech méi wéi genuch Scholden ofzebezuelen. Ech, sou wéi vill Leit aus menger Generatioun, wëllen a kënnen net, wéi selbstverständlech ëmmer weider Prêteen ophuelen fir en Dag iwwer dem Kapp ze hunn. D'Demande fir ze lounen ass do an dowéint muss och d'Politik vill méi an déi Richtung goen. Méi Rechter fir Locataire an eng sënnvoll Mietpreisbremse, déi och ugewand gëtt.

Ech erënneren drun, dass mäer als Lénk an der Tëschenzäit zwou Gesetzespropositiounen an der Chamber agereecht hunn.

Déi eng soll den Zougang zum Wunnéngsmoart fir Locataire erliichter duerch méi niddreg Kautiounen an de Bestellerprinzip bei den Agencen: wien eng Agence

beoptragt, deen soll logescherweis och d'Käschten dofir droen.

Mat eisem 2. Gesetz wëlle mer eben esou eng Mietpreisbremse aféieren, déi zum engem esou berechent gëtt, dass se och Sënn mécht. An zum aneren och vum Locataire méi einfach iwverpréift ka ginn.

Just well vill Leit sech net virstellen kënnen, an anere, fir sie ongewinnte, Konditiounen ze liewen, heecht net, dass d'Demande net do ass.

Lounen, Wunngemeinschaften, Kooperativen, Méigeneratiounenhaiser – d'Iddie sinn do, mä oft schwiewe se am Raum, ouni dass e legale Kader geschaf gëtt.

Alleng schon de Fait, dass eng Persoun keen RMG ka bezéihen, wann se an enger Wunngemeinschaft liewt, well des als ee Ménage ugesi gëtt, ass zudéifst ongerecht a gläichzäiteg kontraproduktiv. Leit, déi schon net vill Suen hunn, si gezwongen, zu méi héije Käschten alleng ze wunnen fir déi Ennerstëtzung ze kréien, déi hinnen zousteet. Wat eng Wunnéng méi kléng ass, wat de m² Präiss méi héich gëtt. Dowéint gëtt et héich Zäit, dass mer den Zougang zu Colocatiounen vereinfachen.

Ausserdeem komme mer einfach net derlaanscht, iwver de Stelleväert vum Privateegentum ze diskutéieren. An der däitscher Verfassung steet: „Eigentum verpflichtet“. Zu Lëtzebuerg ass dat net de Fall.

Dobäi misst et dach nëmmen natierlech sinn, dass een als Propriétaire och eng Verantwortung vis-à-vis vum Rescht vun der Gesellschaft huet. Mat grousser Muecht kënt eng grouss Verantwortung.

Natierlech wëlle mäer net jidderengem säi Besëtz ewech huelen, scho guer net der Bomi hiert Haus, soubal déi am Altersheem ass. A wéi sot den David sou schéin an der Chamber als Äntwert op dat Argument: „Dat si Fake News. Loosst déi Bomi endlech a Rou.“

Mä wat entsprécht der Realitéit? Eng Minoritéit ass am Besëtz vun enger Majoritéit vu fräien Terrainen an eidelstoenden Haiser. De Wäert dovun klëmmt all Dag weider. Déi grouss Propriétaires hunn iwwerhaapt kee Grond, hiere Besëtz demnächst op de Marché ze ginn, well se genuch Suen hunn an hieren eidelen Terrain als Investitiounsulaag gesinn. Soulaang net gebaut gëtt, klëmmt de Wäert.

Gläichzäiteg huet meng Generatioun keng Chance, sech ze entfalten an eng Zukunft ze plangen, well d'Moyenen einfach net do sinn. Ass dat da wierklech gerecht?

Wat wëlle mäer als Lénk? Mäer wëllen Taxen erhiewen op deem Leerstand. Wien wierklech wëll spekuléieren an senge Matmënschen Wunnraum virenthalen, dee soll zumindest bezuelen an ëffentleche Wunnéngsbau matfinanzéieren.

A mäer wëllen d'Méiglechkeet vun enger temporärer Enteegnung aféieren. Temporär, wuel verstan.

Wann eng Wunnéng éiweg eidel steet, da geet et iergendwann duer. Dann ass et um Staat, fir enger jonker Koppel eng Chance ze ginn, déi Wunnéng ze lounen. Wann bis e Locataire fonnt gouf, da kann de Proprietaire seng Wunnéng gäer zeréck kréien, an natierlech kritt en och de Loyer. Ma heiansdo muss een zu sengem Gléck gezwonge ginn.

Mäer müssen emdenken, et brauch endlech de politesche Courage, fir méi radikal Schrëtt ze goen, an dat net nëmmen am Logementsdossier.

Kolleeginnen a Kolleegen,

Ech sinn nach guer net esou laang politesch engagéiert. An awer hunn ech schon d'Gefill, mech ëmmer rem ze widderhuelen. Déi sozial Schéier geet auserneen. Déi Räich ginn ëmmer méi räich an emgedréit.

Dir kennt d'Zuelen, an awer mengen ech, dass et wichteg ass, se nach eng Kéier ze nennen. Den Oarmutsrisiko läit hei am Land bei bal 17%. All 4. Kand zu Lëtzebuerg liewt ënnert der Oarmutsgrenz. Bei allengerzéihenden Elteren ass et bal all Zweeten. An 12% vun de schaffende Leit leien ënnert der Oarmutsgrenz, sinn also sougenannte Working Poor. Déi Zuelen sinn engem Land wéi Lëtzebuerg net wüdeg.

Mä amplaz dass déi Zuele schockéieren, dass et ee Rumoueren an der Gesellschaft gëtt, héieren ech ëmmer méi oft, mäer sollten dach frou sinn. „Eis geet et dach gutt. Leit an eisen Nopeschlänner wiere frou, wann se eise Mindestloun

hätten.“ Leit, déi sou Aussoe maachen, hunn am Allgemengen zwou Gemeinsamkeiten:

Sie hunn héchstwahrscheinlech nach ni misse vum Mindestloun liewen. Ni missen 40 Stonnen oder souguer méi schaffen an um Enn vum Mount awer net wëssen wéi se de Frigo solle fëllen.

An déi Leit hunn och einfach näicht verstan. D’Héicht vun engem Salaire ass ëmmer relativ an et kann een se net beurteilen onofhängeg vun de Liewenshaltungskäschten. Onofhängeg vun deem Betrag, deen ee statistesch brauch, fir an engem Land anstänneg liewen ze kënnen. An dee Betrag kenne mer.

De Statec huet virun engem gudde Joer ausgerechent, dass een Allengstoenden e besse méi wéi 1900€ de Mount brauch, fir anstänneg ze liewen. Dobäi kënnt, dass d’Wunnkäschten am leschte Joer em 4.9% gestiege sinn. Den aktuelle net qualifizéierte Mindestloun läit brutto genau 26.86€ iwwer dem Montant vum leschte Joer.

No Ofzuch vu Steieren ass et deemno laut Statec net méiglech, mam Mindestloun anstänneg zu Lëtzebuerg ze liewen. Kee Wonner also, dass ëmmer méi Leit zu de Working Poor gehéieren.

Guer net ze schwätzen vun deene Leit, déi den RMG bezéien. Dee gouf mat der Reform elo embenannt an Revis, „Revenu d’inclusion sociale“. Wéi soll e Revenu eng sozial Inklusioun garantéieren, wann en ënnert der Oarmutsgrenz läit?

Mäer liewen an engem Land, dat net ophale kann,
Ultraräichen op der ganzer Welt Cadeauen ze maachen. Dat
multinationalen Entreprises wéi Fiat an Amazon
Steiervirdeeler an dräistelleger Milliounenhéicht gött an,
nodeems et dowéint verklot gött, sech weigert, déi Suen
anzekasséieren.

E Land, dat Privatpersounen Openthaltsgeneemejunge
schenkt, wann se tèscht enger halwer an 20 Milliounen Euro
an eng Entreprise oder e Finanzinstitut investéieren.

E Land, dat op der anerer Säit déi Schwächst vun deene
schwächste bestroft. Dat Leit déi – aus wéiengem Grond och
ëmmer – keng voll Oarbechtsplaz hunn an hier Paie mussen
opstocken e Complément RMG bezillt, deen se net iwwert
d'Oarmutsgrenz hiewt.

E Complément, deen kann drastesch gekierzt ginn, soubal
deene Leit, déi oft a ganz schwierege Situatioune sinn, e
Feeler ënnerleeft. E Land also, dat Räicher Cadeaue mécht an
Oarmer bekämpft.

Fir déi Lénk ass et ganz kloer : Wa Lëtzebuerg wëll d'Oarmut
bekämpfen, amplaz déi Oarm, da muss de Revis op enger
Héicht sinn, dass ee mënschewürdeg dovu liewe kann.

A wann Oarbecht sech loune soll, da muss de Mindestloun
däitlech iwwer der Oarmutsgrenz leien.

Kolleeginnen a Kolleegen,

Konservativ Politiker, déi eis Sozialsystemer wëlle schwächen oder net wëllen investéieren, bréngen ëmmer d'Argument vun der Jugend erfir. „Mäer däerfen deene nächste Generatione keng Scholden iwwerloossen.“ Dobäi sinn wichteg Investitiounen oft vill méi wäert wéi e puer Scholden. Mä déi gréisste Schold, fir déi déi nächst Generationen eis bestëmmt net merci wäerte soen, dat ass eis desastréis Ökobilanz.

Mäer hu mat ee vun de gréissten CO₂- Ausstéiss pro Kapp an eise Resourceverbrauch an eisen ekologesche Foussofdruck sinn enorm. Mäer brauchen endlech eng kohärent Strategie, wéi mer dat ännere wëllen.

Am Moment gesäit et éischer sou aus, wéi wa mer hei e bësse ginge pléischeren an do e bessen heemelen. Mä iwwerzeegend ass et net.

Op der enger Säit gëtt zum Beispill endlech no Joerzinge laangem Ställstand an den öffentliche Transport investéiert. Gläichzäiteg awer och d'Autobunn ausgebaut an den Elektroauto als Léisung ugewisen.

Dobäi ass en Elektroauto och just dann propper, wann de Strom, deen e verbraucht, erneierbar ass. An dat ass am moment net de Fall. Ausserdeem, an dat gëtt oft vergiess, ass en Elektroauto an der Hierstellung vill méi opwänneg a brauch vill méi rar Ressourcen. Ressourcen, déi deelweis zu mënschenonwürdege Bedingungen gebuerge ginn. Eng positiv Ökobilanz léisst sech eréicht no ville Joere weisen.

Dovun, dass en elektreschen Auto genau sou am Stau steet, wéi ee mat Dieselmoto, schwätze mer guer net.

Et gëtt also keng Alternativ zu engem massiven Ausbau vum öffentlichen Transport. An do gëtt et genuch ze dinn.

D'Infrastrukturen sinn deelweis an engem fuerchtbaren Zoustand an d'Offer léisst och ze wënschen iwwereg. A wa mer gäer hätten, dass méi Leit op den öffentlichen Transport zeréck gräifen, da soll deen dach och endlech fir jidderee gratis sinn. Déi Lénk froen dat scho säit Joeren.

Mäer müssen och endlech massiv an d'Entwécklung vun erneierbaren Energien investéieren. Zil muss sinn, méttelfristeg zu 100% erneierbar Energien ze verwenden. Dat funktionnéiert awer net, wa mer sou weider fuere bis elo:

Fir d'Zil vun der EU ze ereechen, bis 2020 grad emol 11% erneierbar Energien ze benotzen, man mäer eis et ganz einfach a kafen déi néideg Statistiken einfach bei de baltesche Staaten an. Dat ass effektiv méi bëlleg, wéi an d'Entwécklung ze investéieren. Et ass awer och méi sënnlos.

Fir eis als Lénk stellt déi ekologesch Transitioun eng Prioritéit duer. Mäer kënnen net méi sou weider maachen, wéi bis elo. Mäer müsse manner Energie verbëtzen an erneierbar Ressourcen müssen Iwwerhand huelen. An eiser Landwirtschaft muss vill méi Wäert op biologeschen Ubau geluet ginn. Lëtzebuerg muss op all Niveau ophalen, an Entreprises mat negativem Impakt op eis Emwelt, ze investéieren.

Däer gesitt, et ass e villschichtegen Dossier. Op ville Plaze feelt et un Investitiounen. Mä vir op feelt et emol un enger Strategie, un engem éiergäizegen Aktiounsplang, deen d'Weeche fir eng ekologesch Transitioun leet.

Kolleeginnen a Kolleegen,

Viru genau 10 Deeg woar internationale Fraendag. Oder méi genau: den internationalen Dag vun de Rechter vun der Fra. An all Joer, den 8. Mäerz kënt déi selwescht Fro op: Brauche mer esou en Dag iwverhaapt nach?

D'Äntwert ass ganz kloer: jo. Well och am Joer 2018 ass d'Gläichberechtigung vu Mann a Fra nach net ereecht. Fraen sinn iwverduerschnëttlech stoark betraff vun der Prekaritéit. Mäer hunn et oft méi schwéier, um Oarbechtsmarché Fouss ze faassen, a mäer verdinge manner. Den Gender Pay Gap, also den Ennerscheid an der Paie tëscht Männer a Fraen, ass nach ëmmer eng Realitéit.

Dobäi kënt, dass Oarbechten, déi majoritairement Frae leeschten, allgemeng manner gutt bezuelt sinn. Ech erënneren nach eng Kéier drun, dass Botzpersonal nach ëmmer viru Geriicht streide goe muss, fir no 10 Joer de qualifizéierte Mindestloun bezuelt ze kréien. An anere Berufssparten ass dat längst akzeptéiert.

Vu dass vu Fraen automatesch erwoart gött, dass se sech em d'Kanner këmmere, hunn se oft grouss finanziell Schwiereregkeeten am Alter oder no enger Scheedung.

Mä och soss:

Mäer Frae mussen eis nach ëmmer sexistesch Alldagsremarquen ullauchteren, ginn op eist Ausgesinn bewäert an hunn e schlecht Gefill, wa mer am Däichteren alleng ënnerwee sinn.

Et gött nach ëmmer Leit, déi eis Frae wëlle soen, wat mäer mat eisem Kierper däerfe maachen a wat net. An eis ginn d'Suen aus der Täscher gezunn, well fir de Staat, zumindest wann een d'TVA kuckt, dat hei nach ëmmer e Luxusartikel ass.

Mä mäer Fraen hunn nach ni kleng bäiginn. Mer hu scho villes ereecht. Eis Virfahrrinnen hunn eist Wahlrecht erkämpft an hautesdags hu mer d'Méiglechkeet, als Ingenieurinnen Brécken ze bauen. Mäer hunn der LSAP kloer gemat, dass mäer keng rosa Posch brauchen fir Ahnung vu Politik ze hunn. Weltwäit stinn d'Fraen op a wiere sech géint Belästegung an an all hierer Formen an deem se soen: Me too.

A wann der iech emkuckt, gesitt der, dass hei vill Frae sëtzen, déi prett a motivéiert sinn fir och déi nächst Erausforderungen unzegoen.

Kolleeginnen a Kolleegen,

Wéi der wësst, sinn dest Joer Wahlen. All Partei steet an de Startläscher fir de Wahlkampf op hier Aart a Weis anzelauden. Just den Haaptakteur schéngt iwwehhaapt keng Loscht ze hunn: de Wieler. Leit, mat deenen ech an der leschter Zäit geschwat hunn, si virun allem genervt.

Et ass immens schued, dass eng vun de gréissten demokratischen Errungenschaften, nämlech dat allgemengt Wahlrecht, haut just nach als nerveg Flicht ugesi gëtt. Mä de Leit kann ee kee Virwurf maachen.

Wann een iwwer Joerzingten ëmmer nees déi selwescht Nimm an der Chamber gesäit, wann an den öffentleche Séancen iwwerhaupt kee wierklechen Débat méi stattfënnt, well souwisou vu vir era kloer ass, wéi wéieng Fraktioun ofstëmme wäert, wann ëmmer méi géint den eigentlechen Interessi vun de Leit gehandelt gëtt, da wierkt Politik effektiv net ganz sexy.

Et ass kee Wonner, dass d'Leit sech net fir politesch Sujeten intresséieren, wa Parteien hier Spëtzekandidaten designéieren, éier e Wahlprogramm virläit. Wa wochelaang driwwer diskutéiert gëtt, a wéiengem Bezierk wéieng Kandidatin untrëtt.

Wann eng Partei öffentlech seet, sie willt egal wéi an déi nächst Regierung kommen – egal mat wíem. Wa Wahlkampf gefouert gëtt mat der Angscht vun de Leit: Angscht em eis Sprooch, Angscht virum Ausländer, Angscht virum Onbekannten, Angscht virun enger Verschwörung vun all de lénks-gréngversiffte Parteien am Land.

Kolleeginnen a Kolleegen,

Déi Lénk ass eng Beweegung. Eis Membere kinnten net méi ënnerschiddlech sinn. Kuckt ierch em: Jonk an AI, Lëtzebuerger an Net-Lëtzebuerger, Gewerkschaftler,

Könschtler, Staatsbeamten, Studenten, Pensionnären,
Salariéén.

Leit, deenen et gutt geet a Leit, déi hoart kämpfe müssen, fir
d'Enner zesummen ze halen. Déi meeht vun eis sinn niéwt
déi Lénk nach op villen anere Plazen engagéiert. A
Gewerkschaften, op der Oarbescht, an ONGen an a Veräiner.

Wat eis all verbënnt, ass de Wëllen, eis Gesellschaft ze
veränneren.

Hin zu enger Gesellschaft, an där Oarbecht nees belount
gëtt. Wou jidderee ka vu sengem Salaire liewen a keng
Angscht brauch ze hunn am Alter an Oarmut ze versénken.
Wou déi selwescht Oarbecht mat der selweschter Paie
belount gëtt. Wou déi schaffend Leit op hierer Oarbecht mat
decidéieren a selwer profitéiere kënnen, vun deem wat sie
geschaf hunn.

Eng Gesellschaft, an där Räichtum eng gewësse
Responsabilitéit mat sech bréngt. An där Entreprises, déi
sech et leeschte kënnen, a Kapital nees méi héich besteiert
ginn, wéi déi schaffend Leit. Wou d'Emverdeelung endlech
vun uewen no ënnen funktionnéiert an net emgedréit. An
där all Mënsch säin Deel bäidréit, sou dass eis
Sozialsystemer nëmmen nach méi stoark an d'Zukunft kënne
goen.

Eng Gesellschaft, déi et hierer Jugend nees erlabt, vun hierer
Zukunft ze dreemen, amplaz vum Schoulalter un just drop
getrimmt ze ginn, erfollegräich an d'Hamsterrad gesat ze

ginn. Schaffen, Scholden ofbezuelen. Schaffen, de Loyer ass ze héich. Schaffen, schaffen, schaffen.

Eng Gesellschaft, déi d'Jugend net méi just benotzt fir géint eeler Generatiounen auszespillen, mä déi eis nolauschtert. Déi net vergiess huet, dass mer viru 5 Joer zu 17000 op d'Strooss gaange sinn a fir en Zougang zur Bildung gekämpft hunn.

Eng Gesellschaft, déi endlech jiddereen responsabiliséiert an zur Keess bied, amplaz ze probéieren, eis Pensiounen ze kierzen. Déi eis Jonker net méi als Virwand hëllt fir eng Spuerpolitik anzeféieren mä endlich an eis Zukunft investéiert: an de Logement, an den öffentlechen Transport, an de Klimaschutz.

Eng Gesellschaft, déi den Emweltschutz konsequent virun de Bénéfice stellt. Wou op erneierbar Energien an eng zirkular Economie gesat gëtt, amplaz de Weltraum ze kolonialiséieren.

Eng Gesellschaft, déi sech wiert géint déi aktuell Spiral vun der Militariséierung. Déi net dem Trump seng Muechtspillecher matspillt an oprüst. Déi ophält an d'Rüstungsindustrie ze investéieren a sech de Pazifismus op de Fändel schreiwt.

Eng Gesellschaft, déi jidderee mat abezitt. Wou net eng Minoritéit iwver eng Majoritéit décidéiert, mä wou jiddereen säint ka bäidroen an op seng Aart a Weis Undeel um Wandel huet.

Eng Gesellschaft, déi sech net méi alleng em d'Kapital dréit, mä déi de Mënsch an de Mëttelpunkt stellt. De Mënsch, dee schafft, mä och genuch Fräizäit huet, fir sech em sech, seng Kanner a säin Emfeld ze këmmere. De Mënsch, deen am Aklang mat senger Umwelt liewt a keng Angscht virun Oarmut muss hun.

Méi Zäit.

Méi Undeel.

Méi vum Liewen.

Mäer all hei bannen, zesummen mat de Leit dobaussen sinn:

Engagéiert fir Verännerung.